

Predikan

8:e söndagen efter Trefaldighet, 20110814, G:la Hjelmserys kyrka, Årg 3

Psalmer:

Läsningar: Jer 7:1-7; Rom 8:14-17; Matt 7:13-14

Axel Fors

Det sägs att det var regimen i det gamla Östtyskland som lyckades bäst, av alla de forna diktaturerna i Östeuropa, med att genomdriva kommunismens ateistiska livsåskådning i samhället. Ja, man lyckades så bra, att när man efter murens fall genomförde en undersökning om människor trodde att Gud fanns eller inte, så blev svaret varken ”ja” eller ”nej”. Svaret blev att själva frågan om Guds existens var helt ointressant. Det spelade överhuvudtaget ingen roll för deras liv. Det var alltså egentligen inte ens ateism längre. Det var ännu värre. Det var likgiltighet.

På många sätt tror jag att många av oss faktiskt upplever något likande i vår egen omgivning, i vårt samhälle nu. Det är svårt att tala om Gud och Jesus för oss eftersom vi först måste väcka ett intresse för något gudomligt överhuvudtaget. Att det skulle spela någon roll. Det är inte förrän man hamnar i en personlig kris, t.ex. i samband med ett dödsfall i familjen, eller en nationell kris, som t.ex. den i Norge, som de större frågorna kring livets existens på allvar tillåts komma fram. Då kommer fortfarande många människor till kyrkan, men samtidigt har de flesta inte fått ta emot verktygen för att kunna inhämta den tröst som det kristna evangeliet bär på. Och även om man kommer till kyrkan då, så är risken ändå stor att man inte förväntar sig att något gudomligt spelar någon roll, mer än för att prästen ska kunna hålla en predikan som ändå ingen kommer att förstå. Och så har vardagens likgiltighet gjort att de tillfällen i livet, när tragedin och sorgen slår till, då de eviga frågorna är som mest *brännande* i en människas liv, blir svårare att hantera.

Vid första anblicken tycks det här kanske mest handla om människor som inte är här i kyrkan idag, men jag tror faktiskt också att likgiltighetens problem *i allra högsta grad* gäller oss, som på ett eller annat sätt befinner oss inne i kyrkans gemenskap med sin Herre, Jesus Kristus. Vi ser det på profeten Jeremia. *Var* är det som han får i uppdrag att ställa sig för att föra fram budskapet Gud anförtrott honom med? Jo, han får i uppdrag att ställa sig i porten till Herrens hus!

Just därför vill den här predikan nu ta med er på den kristna vandringen från likgiltighetens problem till förtröstans möjlighet, så att *vi* väcks ur *vår* likgiltighet och påminns om att det är en livsviktig vandring.

Från likgiltighet till förtröstan

I. Likgiltighetens problem

Inom vår kyrka yttrar sig likgiltigheten inför evangeliet numera allra tydligast i att man kan tro vad som helst. (Ja, nästan i alla fall, det finns ju, som ni vet, vissa ordningsfrågor där helt andra spelregler gäller). Men det är okej att fira kattgudstjänst, och sjunga ”Lille katt” som psalm, vilket man nyligen gjorde, till min stora sorg, i den kyrka där jag själv gick i söndagsskolan som liten och fostrades i den kristna tron. Det är okej att ifrågasätta också de

allra mest centrala delarna av evangeliet och kasta dem på sophögen, ivrigt påhejad av ledande kyrkliga företrädare. Det är okej att välja ut vissa bibelställen och Jesusord och välja bort andra, utan att motivera det med annat än det där sades för så länge sedan. Det är okej att personer som gått in i kyrkans vigningstjänst skriver under en lista på internet där det står att Bibeln *inte* är Gud ord utan bara mänskliga erfarenheter av Gud.

Det här är *väldigt* allvarligt.

Men det allvarligaste är kanske inte saken i sig, utan vad allt det här gör med *oss*. Till slut upplever många att eftersom man kan tro vad som helst i Svenska kyrkan, så tappar vi sugen, vi får svårt att orka gå den smala vägen längre, och så blir *vi* blir likgiltiga inför det stora och svåra som det inte verkar gå att förändra, återställa eller vrida rätt igen. Det som profeten Jeremia trots allt uppmanar oss till att göra, som helig gemenskap.

Och det finns alltför många som har tappat kontakten med en kristen gemenskap och håller på att kallna och falla ner i likgiltighet inför det heliga, eftersom det faktiskt inte finns någon kristen gemenskap i deras närhet där de kan få vara med, där de kan bidra som delar i Kristi kropp, där deras längtan får plats, tas på allvar och kan tillgodoses. Och det gör så ont när man ser sina vänner hamna där. Kanske är det fler av er som har den erfarenheten? Erfarenheten av att den breda vägen verkligen verkar vara *jättebred*.

Och det är klart att vi allihop, *som enskilda individer*, tror lite olika. Vi har ju en egen personlig tro och den skiljer sig såklart åt en del. Vi tvivlar ibland. Vi är *väldigt* trosvisna andra dagar. Vissa dagar mår vi dåligt till både kropp och själ och orkar bara bli burna av andras tro och böner. Andra dagar är det vi som har krafter att bära våra medmänniskor i bön. Vi är också olika på så vis att vissa är mer teoretiskt lagda, andra mer praktiskt. Det får oss att uttrycka vår tro på olika sätt. Och det här är *inget* problem, så länge vi inte *hänger upp* vår tro på det vi för stunden kan tänka ut själva. Det vi lyckas tro av egen kraft. För om det är *vi* som för stunden ska tänka ut vad som är mest inne, vad som är bäst, vad som bär, då kan det också bli vad som helst och sluta med kattgudstjänst.

Men kristen tro bygger tack och lov inte på vår dagsform och våra fromma idéer. Att tro är att bli kallad av den helige Ande och ansluta sig till, och låta sig bäras av, *kyrkans* tro på Kristus. Den tro som förmedlades genom apostlarna och som vi har i våra tre fornkyrkliga trosbekännelser. Den tron är ett stöd i tvivlets mörker, en sköld mot ondskans brinnande pilar och ett skydd mot likgiltighetens gråzon.

Därför måste alltihop börja med oss! Det måste börja med att vi ständigt låter Gud få skaka liv i oss, som riskerar att gå ner oss i likgiltighets- och uppgivenhetsträsket och ger upp hoppet om den kyrka som i många fall fött och fostrat oss som kristna. Vi kan inte gå och vänta på att andra ska omvända sig. Det måste börja med att vi ständigt låter Gud få skaka liv i *vår* gemenskap, genom Andens kraft i Ordet och i sakramenten, som vi fått för att använda och ta emot. Så att vi också de dagar när vi inte orkar något överhuvudtaget ska omslutas av den tro på Kristus som frälser oss från döden. Tron på Jesus Kristus är så viktig

just eftersom den handlar om liv och död, rent konkret. Då är det en katastrof, både för oss själva och för andra, om vi hamnar i likgiltighet. Det är nog därför som profeten Jeremia faktiskt står och ropar i porten till templet och ingen annan stans! För den som faktiskt kommer till Herrens hus och hör hans rop får det svårt att vara likgiltig.

II. Förtröstans möjlighet

Profeten Jeremia uppmanar oss till handling. Handling på den plats och i det sammanhang Gud satt oss i. Och just eftersom vi vet att vår dagsform är så olika och att våra krafter är så omväxlande lär oss Paulus i vår epistelläsning, att det är *förtröstan* som är grunden till handling.

Förtröstan innebär alltid att jag avstår något av mitt eget. Förtröstan innebär alltid att jag avstår något av mitt eget kontrollbehov och släpper in någon annan i mitt liv, för att kunna nå längre än det dagsformen och mina egna tankar dikterar.

Om vi försöker utföra det som profeten Jeremia uppmanar oss till, enbart i egen kraft, då kommer vi att lyckas ibland, men också upptäcka hur många gånger vi misslyckas, och då är risken stor att vi ger upp, för våra krafter är ju slut.

Att ha förtröstan på Herren innebär att avstå sin misstänksamhet, sin vilja att ha kontroll och bestämma över allting, och överlämna sig själv i Guds händer, som ett litet barn litar på sina föräldrar, för att upptäcka att den förtröstan leder fram till det som jag själv inte kan klara av eller nå på egen hand.

Och det är klart att det här är en smal väg att gå på. För så fort det börjar handla om att *avstå* egna saker då ryggas de flesta av oss tillbaka. För då blir det jobbigt på riktigt. Då är inte tron bara en from idé längre. Då blir Jesus helt plötsligt på riktigt! Och vi ser hur hans totala förtröstan på sin Far, även om han i Getsemane gav uttryck för hur jobbigt det var, ledde honom genom döden till livet.

Därför är Jesus bild av en vid och en trång port väldigt bra.

Genom en vid port kan du ta med dig hur mycket saker och egna idéer som helst. Du ser målet klart: totalt självbestämmande och oberoende av andra, en tro som blir bekväm och som jag utvecklar och avvecklar som jag vill. Visserligen är det ingången till ensamhet och död, när de egna krafterna och idéerna sinar och människor lämnar en, men porten är så vackert utsmyckad med så mycket frestelser att det är svårt att låta bli att gå igenom den.

Genom en trång port kan du inte bära med dig lika mycket av ditt eget. Du kan heller inte se särskilt mycket av det som finns bakom den. De kan skymta det, men inte mer. Det du behöver är att lita på den Gud som genom sin Ande ger dig tron på Jesus Kristus och därigenom ger dig kraften till vandrigen på den smala vägen, fram till den trånga porten och in i glädjen i Guds rike.

En som visade att det här med förtröstan är grunden till handling, det var martyren Maximilian Kolbe. Idag, den 14 augusti, firar kyrkan hans dag. Maximilian var polsk katolsk präst som 1941 blev internerad i Auschwitz bl.a. för att ha gömt judar. Efter att en fånge lyckats fly den sommaren valde lägerkommendanten ut tio fångar som skulle dö i svältbunker som straff. En av de tio som blev utvalda hette Franciszek Gajowniczek. Han bröt ihop fullständigt och ropade i förtvivlan: ”Hur ska det gå för min fru och mina barn?”.

Det är då den totala förtröstan på att Guds löften om uppståndelse från de döda för Jesu skull, omsätts i handling av Maximilian. Han erbjuder sig ta mannens plats. Av ren häpnad och förvåning får han det. Maximilian avstod från hela sitt liv, för att genom sin handling rädda en annan människa. Och i svältbunkerns ångest, lidande och övergivenhet sjöng han psalmer för de andra, uppmuntrade dem och bad tillsammans med dem. Efter två veckor var han fortfarande i livet. Då orkade man inte vänta längre på att den lille prästen skulle dö. Han avrättades därför med en giftinjektion. Gajowniczek överlevde lägreets fasor och var med när Johannes Paulus II helgonförklarade Kolbe den 10 oktober 1982.

Förhoppningsvis kommer inte någon av oss hamna i situationen att vi måste offra våra liv för en annan människa lika konkret som Maximilian gjorde, men vi kan alla öva oss på att mer och mer ge av oss själva, utan eget vinstintresse, åt andra, av gåvor, av tillgångar, av talanger, av kärlek och på så vis bli allt mer lika Herren Jesus själv, som själv är vägen genom den trånga porten in till det eviga livet.

Kristen tro är verkligen ingen framgångsteologi. Den som - genom att vara kristen och förtrösta på Guds löften i Jesus Kristus - ställer sig i frontlinjen mot det onda i världen, mot likgiltigheten i världen, mot den värld där *allt* är tillåtet bara det känns rätt för dig, den människan får räkna med lidande, orsakat av andra människor, orsakat av sjukdomar, orsakat av strömningar i tiden, orsakat av den personliga ondskans makt. Men ändå *är* det värt alltsammans. För lidandets väg, som vi får gå på i Jesu efterföljd, det är den smala väg där vi inte kan ta med oss något eget, men som leder rakt in till vår faders hjärta.

Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande. Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen.